

درس هشتم: از پاریز تا پاریس

"از پاریز تا پاریس" محمد ابراهیم باستانی پاریزی، نوع ادبی: ادب سیر و سفر (سفر و زندگی).
گنج حکمت: سه مَرکب زندگی: تذکره الأولیا عطار نیشابوری.

قلمرو زبانی

۱. واژه های مشخص شده را معنی کنید.

الف) همه می دانیم که دولت مستعجل بود.

ب) چون ابروی معشوق با طاق و رواق است

پ) به قول بیرجندی ها در این شهر یک «سرپری» زدیم.

ت) هنوز طاق ضربی دروازه های آن باقی است.

ث) چه استبعادی دارد که روزی خاطراتی از سفر ماه هم بنویسم.

ج) جزیره های کوچک و بزرگ، مثل وصله های رنگارنگ بر طیلسان آبی مدیترانه دوخته شده بود.

چ) از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد.

ح) علاوه بر آن، یک «پارانوما» در اینجا ساخته شده که از شاهکارهای هنری است.

۲. با توجه به معنی واژه ها؛ کدام واژه ها از نظر املائی نادرست هستند؟

طاق ضربی و سقف خمیده - مار قاشیه بسیار خطرناک - کاذبه و جاکاغذی - هواله و سند - اتراق و توقف - تحریر و نوشتن - استبحاد و بعید - تبق و سینی - مغان و موبدان - نمط و طریق.

۳. واژه «طاق» در هر بیت، به چه معناست؟

الف) طاق پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف / بر نمط عشق اگر پای نهی طاق نه

ب) نهاده به طاق اندرون تخت زر / نشانده به هر پایه ای در گهر

پ) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است / چون روی پری رویان با رنگ و نگار است.

ت) هنوز طاق ضربی دروازه های آن باقی است.

۴. در بیت: «خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان // این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند» نقش ضمیر پیوسته «ش»، را بنویسید.

۵. در ترکیبات زیر هسته و نوع وابسته وابسته را مشخص نمایید.

۱. قدرت قلم نویسنده

۲. یک چمن داغ

۳. صد کاروان شتر

۴. غایت القصوای مقصود خود

۵. کلاس ششم ابتدایی

۶. قدرت قلم این نویسنده

۷. بن مایه اشعار شاعران کلاسیک

۸. یک تپه یادگاری بزرگ

۹. دو جلد کتاب

۱۰. دریای تصورات تاریخی

۱۱. سی و پنج فرسنگ راه

۱۲. مهد دموکراسی عالم

۱۳. جلد دوم کتاب بینوایان ویکتور هوگو

۱۴. منظره جنگ و اترلو

۱۵. هفت تا کتاب

۱۶. گیرایی سخن او

۱۷. اسیر این جهان

۱۸. محوطه میدان شهر

۱۹. دانش آموز پایه دوازدهم

۲۰. یادآوری خاطره دلپذیر (دلپذیر: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه)

۲۱. برنامه کدام سفر: (کدام: وابسته وابسته، از نوع صفت مضاف الیه)

۲۲. ادبیات ملل مختلف جهان: (مختلف: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه / جهان: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)

۲۳. کتاب تاریخ ایران و جهان: (ایران: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه / جهان: معطوف به ایران: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)

۲۴. دانش آموز فوق العاده باهوش (فوق العاده: وابسته وابسته از نوع قید صفت)

(توجه: تعداد زیاد موارد فوق، صرفاً جهت آشنایی بیشتر دانش آموزان با مقوله «وابسته وابسته» است.)

۶. روابط واژگان زیر را بیان کنید.

الف) تحریر و ثبت ب) قریب و غریب پ) طیلسان و ردا

۷. نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید.

الف) رم ، پایتخت ایتالیا ، شهری است قدیمی

ب) در کنار بروکسل، کوه و تپه هایی وجود دارد که «واترلو» خوانده می شود.

پ) نقل است از او (ابراهیم ادهم) پرسیدند که روزگار چگونه می گذرانی؟ گفت: «سه مرکب دارم؛ بازبسته»

ت) خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان / این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند

قلمرو ادبی

۸. مجاز را در موارد زیر بیابید و معنای مجازی هر یک را بنویسید.

الف) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت // آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

ب) یک روز دنیایی به روم چشم داشت.

پ) متوجه شدم که قدرت قلم این نویسنده تا چه حد بوده است.

۹. موارد زیر را از نظر آرایه های ادبی بررسی کنید.

الف) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد. (دنيا: مجاز از مردم دنیا - چشم داشتن: کنایه از انتظار و امید داشتن - چشم زدن: کنایه از ترسیدن و واهمه داشتن (حساب بردن نیز هست))

ب) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند // کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟ (کی: پادشاه / کی: چه وقت: جناس همسان / تلمیح به داستان کیکاووس، شاه ایران دارد/ تکرار: بود / و «ک» و «ن» و مصوت «ی» / کاووس و کیانی و کی: مراعات نظیر)

پ) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی // مرداد مه و گاه دی اش نام نهادند (سرد و گرم: تضاد - دل گرمی: کنایه از تأثیرگذاری / دم سردی: کنایه از بی تأثیری سخن // تکرار صامت های «د» و «م»: واج آرایبی / مرداد مه و دی: مراعات نظیر / دم: مجاز از سخن // لف و نشر مرتب (مربوط به دانش آموزان رشته علوم انسانی)

۱۰. ابیات زیر را از نظر قلمرو ادبی بررسی کنید.

الف: با خاک عجین آمد و از تاک عیان شد / خون دل شاهان که می اش نام نهادند

ب: آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

۱۱. عبارت «از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد»، یادآور کدام مثل است؟

قلمرو فکری

۱۲. مقصود نویسنده از عبارات زیر چیست؟

الف: چه خوش گفته اند که «امپراطوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می میرند».

ب: همه می دانیم که «دولت مستعجل» بود

پ: صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند.

۱۳. مفهوم کلی هر بیت را مقابل آن در جدول بنویسید.

مفهوم کلی	بیت
راحتی و آسایش امروز بشر دستخوش سختی و رنج گذشتگان است.	الف: با خاک عجین آمد و از تاک عیان شد / خون دل شاهان که می اش نام نهادند
تبعیت و پیروی از پیر حقیقی، موجب سعادت‌مندی است.	ب: آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند
دیرینه بودن ظلم و ستم بر روی زمین	پ: خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان / این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند

۱۴. معنی ابیات اول و دوم جدول فوق را بنویسید.

۱۵. معنی و مفهوم ابیات زیر را بنویسید.

الف) صد تیر جفا بر سر و تن دید یکی چوب // تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند

ب) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی // مرداد مه و گاه دی اش نام نهادند

۱۶. با توجه به متن درس «از پاریز تا پاریس»، «دولت مستعجل» یادآور کدام بیت از حافظ است؟ دریافت خود را از آن بنویسید.

"

درس هشتم: از پاریز تا پاریس

قلمرو زبانی

۱. واژه های مشخص شده را معنی کنید.

الف) (زودگذر) / ب) (خمیده) / پ) (توقف کوتاه) / ت) (سقف خمیده) / ث) (بعید بودن) /
ج) (نوعی جامه بلند و گشاده، ردا) / چ) (جراره: نوعی عقرب زرد رنگ. / غاشیه: ماری در جهنم) / ح) (پرده نقاشی ای
که روی نوعی سقف مدور وصل شده)

۲. با توجه به معنی واژه ها؛ کدام کلمه از نظر املايي نادرست است؟

مار قاشیه بسیار خطرناک (غاشیه) - کاذبه و جا کاغذی (کازیه) - هواله و سند (حواله) - استبحاد و بعید (استبعاد) - تبق و
سینی (طبق) -

۳. الف) (تک و تنها / بی نظیر مقابل جفت) ** ب) (ایوان / سقف) ** پ) (خمیدگی و قوس) ** ت) (سقف)

۴. (ضمیر پیوسته «ش»، جهش ضمیر دارد. مضاف الیه «نام» است. «نامش»)

۵- ۱) قدرت قلم نویسنده : (قدرت: هسته / قلم: وابسته اول مضاف الیه / نویسنده: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)

- ❖ - یک چمن داغ : (داغ: هسته / یک: صفت شمارشی اصلی / چمن: وابسته وابسته از نوع ممیز)
- ❖ - صد کاروان شتر: (شتر: هسته / صد: صفت شمارشی اصلی / کاروان: وابسته وابسته از نوع ممیز)
- ❖ - غایت القصوای مقصود خود: (غایت القصوای: هسته / مقصود: وابسته اول: مضاف الیه / خود: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ - کلاس ششم ابتدایی: (کلاس: هسته / ششم: وابسته پسین از نوع صفت ترتیبی / ابتدایی: وابسته وابسته از نوع صفت بیانی)
- ❖ پاسخ سوال ۵
- ❖ - قدرت قلم این نویسنده: (قدرت: هسته / قلم: وابسته از نوع مضاف الیه / این: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه / نویسنده: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ بن مایه اشعار شاعران کلاسیک (بن مایه: هسته / اشعار: وابسته از نوع مضاف الیه / شاعران: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ مضاف الیه / کلاسیک: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه)
- ❖ یک تپه یادگاری بزرگ (یک: وابسته پیشین از نوع صفت شمارشی اصلی / تپه: هسته / یادگاری: وابسته از نوع مضاف الیه / بزرگ: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه)
- ❖ دو جلد کتاب (کتاب: هسته / دو: صفت شمارشی اصلی / جلد: وابسته وابسته از نوع ممیز)

- ❖ دریای تصورات تاریخی (دریا: هسته / تصورات: وابسته از نوع مضاف الیه / تاریخی: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه)
- (
- ❖ سی و پنج فرسنگ راه (راه: هسته / سی و پنج: صفت شمارشی اصلی / فرسنگ: وابسته وابسته از نوع ممیز)
- ❖ مهد دموکراسی عالم (مهد: هسته / دموکراسی: وابسته از نوع مضاف الیه / عالم: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ جلد دوم کتاب بینوایان ویکتور هوگو (جلد: هسته / دوم: وابسته پسین: از نوع صفت ترتیبی / کتاب: وابسته از نوع مضاف الیه / بینوایان: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه / ویکتور هوگو: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ منظره جنگ وترلو (منظره: هسته / جنگ: وابسته از نوع مضاف الیه / وترلو: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ هفت تا کتاب (هفت: صفت شمارشی اصلی / تا: وابسته وابسته از نوع ممیز / کتاب: هسته)
- ❖ گیرایی سخن او (گیرایی: هسته / سخن: وابسته از نوع مضاف الیه / او: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ اسیر این جهان (اسیر: هسته / این: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه / جهان: وابسته از نوع مضاف الیه)
- ❖ محوطه میدان شهر (محوطه: هسته / میدان: وابسته از نوع مضاف الیه / شهر: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ دانش آموز پایه دوازدهم (دانش آموز: هسته / پایه: وابسته از نوع مضاف الیه / دوازدهم: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه)
- ❖ یادآوری خاطره دلپذیر (یادآوری: هسته / خاطره: وابسته از نوع مضاف الیه / دلپذیر: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه)
- (الیه)
- ❖ برنامه کدام سفر: (برنامه: هسته / کدام: وابسته وابسته، از نوع صفت مضاف الیه / سفر: وابسته از نوع مضاف الیه)
- ❖ ادبیات ملل مختلف جهان: (ادبیات: هسته / ملل: وابسته از نوع مضاف الیه / مختلف: وابسته وابسته از نوع صفت مضاف الیه)
- / جهان: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ کتاب تاریخ ایران و جهان: (کتاب: هسته / تاریخ: وابسته از نوع مضاف الیه / ایران: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- الیه / جهان: معطوف به ایران: وابسته وابسته از نوع مضاف الیه مضاف الیه)
- ❖ دانش آموز فوق العاده باهوش (دانش آموز: هسته / فوق العاده: وابسته وابسته از نوع قید صفت / باهوش: وابسته از نوع صفت بیانی)

۶. الف: مترادف ب: تضاد پ: تضمن (طیلسان نوعی ردا است)

۷. الف) (بدل / صفت برای شهر) ب) (معطوف به نهاد / مسند) پ) (قید - صفت برای مرکب) ت) (مسند - نهاد)
- مسند - مضاف الیه برای نام: نامش)

قلمرو ادبی

۸. الف) (نفس: مجاز از سخن) ب) (دنیا: مجاز از مردم دنیا) پ) (قلم: مجاز از نوشته و اثر)

۹. الف) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد. (دنیا: مجاز از مردم دنیا - چشم داشتن: کنایه از انتظار و امید داشتن - چشم زدن: کنایه از ترسیدن و واهمه داشتن (حساب بردن نیز هست)

ب) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند // کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟ (کی: پادشاه / کی: چه وقت: جناس همسان / تلمیح به داستان کیکاووس، شاه ایران دارد/ تکرار: بود / و«ک» و «ن» و مصوت «ی» / کاووس و کیانی و کی: مراعات نظیر)

پ) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی // مرداد مه و گاه دی اش نام نهادند (سرد و گرم: تضاد - دل گرمی: کنایه از تأثیر گذاری / دم سردی: کنایه از بی تأثیری سخن // تکرار صامت های «د» و «م»: واج آرای / مرداد مه و دی: مراعات نظیر / دم: مجاز از سخن // لف و نشر مرتب (مربوط به دانش آموزان رشته علوم انسانی)

۱۰. الف: با خاک عجین آمد و از تاک عیان شد خون دل شاهان که می اش نام نهادند

(جناس اختلافی: تاک و خاک / تناسب: تاک و می / تشبیه: خون دل شاهان به می / واج آرای حرف ن

ب: آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

(نفس: مجاز از سخن / تلمیح به داستان خضر / پارادوکس: خضر خود راهنما می باشد / مراعات نظیر: طریق و پی

۱۱. این عبارت، یادآور مثل « از بیم مار در دهان اژدها رفتن » و «از چاله به چاه افتادن» (مفهوم: از خطری به خطری بزرگتر پناه آوردن).

قلمرو فکری

۱۲. الف: حرص و طمع زیاد (زیاده خواهی) ** ب: (دولت زودگذر و شتابنده و کوتاه مدت) پ: (ریاضت و تحمل موجب کمال می شود).

۱۳. الف: راحتی و آسایش امروز بشر دستخوش سختی و رنج گذشتگان است .

ب: تبعیت و پیروی از از پیر حقیقی، موجب سعادت‌مندی است.

پ: دیرینه بودن ظلم و ستم بر روی زمین

۱۴. الف) آنچه را که می نام گذاشته اند در اصل خون دل شاهان است که با خاک عجین شده و از دل مو(تاک /درخت انگور) بیرون زده است.

ب: خضر پیامبر که مبارک قدم است، آیین سیر و سلوک عرفانی را از نفس و همّت پیشوای حقیقت و عرفان دریافت کرده است.

پ: کشورهای پرآوازه ای که نام هایی چون بغداد و ری و... دارند، خاکشان از خون مظلومان رنگین شده است.

۱۵. الف: (معنی: تکه چوبی رنج های فراوان کشیده و ستم های زیادی دیده و از خود خالی شده تا به ساز نی تبدیل گردد.**)

مفهوم: آنچه که باعث رشد و تعالی و کمال انسانها می شود ریاضت و تحمل سختی هاست)

ب: (معنی: این سردی و گرمی روزگار بیانگر دوران یاس و ناامیدی و امید و دلگرمی ماست که آنرا مرداد و دی ماه نام نهاده اند. / (مفهوم: گردش روزگار تصویری از فراز و نشیب زندگی آدمی.)

۱۶. (راستی خاتم فیروزه بواسحاقی / خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود) «حافظ»